

رنگ در قرآن کریم ساجده دانش

نویسنده مسوول: مدرس دانشگاه ، کارشناسی ارشد، ارتباط تصویری (گرافیک) ،دانشگاه آزاد تهران مرکزی

چکیده:

یکی از معجزات قرآن نو بودن مضامین آن در همه زمان ها و مکان ها می باشد . رنگ ها در زندگی انسان و همچنین جامعه نقش پیش برنده اهداف و یا متوقف کننده برخی فعالیت ها را دارند. در این مقاله ضمن بررسی ماهیت رنگ به این موضوع خواهیم پرداخت که در قرآن کریم از چه رنگ هایی و برای چه مضامینی یاد شده است. با کمک قرآن و جمع آوری مقاله های فارسی و عربی و همچنین ترجمه مقاله های عربی توانستم این مقاله را سامان ببخشم . خداوند در بسیاری از آیه ها از رنگ ها به طور غیر مستقیم سخن به میان آورده است اما از یک رنگ آن هم بی رنگی بسیار نام برده است و انسان را به شناخت رنگ ها و تدبر درباره آنها دعوت نموده است .

واژگان کلیدی: قرآن ، رنگ ، قرآن و رنگ

Color in Quran

Abstract

One of the miracles of the Quran, new content all of the time and place. Colors in human life and society he role of the driving goals Or stop some of their activities. While the nature of color we will discuss this issue that in the Quran what colors and for what is mentioned themes. God in many verses Indirectly color is spoken. But from one color, is discolor very spoken. And invited human for recognizing colors and thinking about them

Keywords: Quran, color, Qurans color

مقدمه :

چیز های بسیاری هست که چون از زمان کودکی دیده یا شنیده ایم چشم و گوش ما به آنها انس گرفته و از نظر ما عادی و خودمانی گشته اند و یا گمان می کنیم آنها را دانسته و شناخته ایم . اما وقتی که متوجه می شویم و درست دقت می کنیم می بینیم آن چنانکه باید به معنی و حقیقت آنها پی نبرده ایم و فقط الفاظش را خوب یاد گرفته ایم . از جمله آنها یکی رنگ است . رنگ احساس است و وجود خارجی به غیر از سلسله اعصاب برای غیر انسان ندارد . ارتباط و درک ما از زیبایی با رنگ بسیار ساده و فوری است و اگر هیچ شناخت تئوریک نسبت به رنگ نداشته باشیم به طور غریزی در موقعیتی قرار داریم که رنگ به راحتی در ما نفوذ می کند و عمق ، گرما و تونالیته آن با بعضی از احساسات و تأملات ما آمیخته می گردد .

خداوند قرآن را اینگونه معرفی می کند « و لا رطبٍ و لا یابسٍ الا فی کتابِ مبین « الانعام ۵۹ » « هیچ تر و خشکی نیست که در قرآن نیامده باشد . « این کتاب که کاملترین کلام خلقت است بر پایه اختصار ، آهنگ و زیبایی همراه با معنای تام کلمه بنا شده است . قرآن قادر است یک ماجرای عظیم تاریخی را بوسیله چند کلمه به بهترین وصف توصیف نماید .

خداوند آنچنان زیبایی خاصی به مخلوقات می دهد که هر یک در جایگاه خود جلوه گر می شوند . البته هنگامی که از رنگ ها و اثرات جسمی و روحی آن بحث می کنیم نباید انتظار اثرات شدید و قابل احساسی ، برای همه داشت . بلکه اثرات آنها جزئی است زیرا در طول مدت طولانی به علت تکرار زیاد اثرات آن روی هم انباشته می شود و آثار و نتایج گسترده ای را در زندگی انسان برجای می گذارد . (طیبیه بلوردی / ۷۶/۱۳۸۷) از مقوله های با اهمیت جوامع بشری که تاثیر آن بر بسیاری پوشیده مانده مقوله رنگ است . شاید بعضی از افراد با شنیدن چنین جمله ای آن را مورد تمسخر یا بی اعتنایی قرار دهند . اما وقتی ظرافت های درباره رنگ آشکار می گردد بینش مخاطب نیز تغییر خواهد یافت . بی تردید رنگ ها در زندگی انسان و همچنین جامعه نقش پیش برنده اهداف و یا متوقف کننده برخی فعالیت ها را دارند . این مساله به دوران کنونی محدود نمی شود . زیرا تا آنجا که تاریخ از بشر سخن می گوید رنگ همواره خود معیار های او بوده است (سید محمد جواد صداقت کشفی / ص ۱) .

امروزه شرایط کار و زندگی و در نتیجه دیدگاه انسان نسبت به رنگ تغییر کرده است . برای درک تاثیر رنگ ، کافی است کارخانه یا اداره های با رنگ های مختلف مورد مقایسه قرار گیرند . آزمایش های روانشناسی و حتی تجربیات شخصی نشان می دهند که کارکرد افراد در شرایط مختلف رنگی در این مکان ها متفاوت است . (صداقت کشفی / ۱) و یا چون رنگ سیاه ممکن است باعث تهوع شود از به کارگیری آن در هواپیما و کشتی خود داری می کنند . گویند نخستین بار ابو مسلم خراسانی به این مساله پی برد ، وی هر روز از لشکرش که لباس و پرچی به یکی از رنگ ها چون سبز و زرد داشته سان می دید و سر انجام رنگ سیاه را برای ایجاد اضطراب در دشمن برگزید . از آن زمان به سپاه ابو مسلم سیاه جامگان می گفتند . (محمد اصغری نژاد / ۲) .

طبق تحقیقات جامعه شناسی ، در نهایت رنگ ها نه تنها افراد را تحت تاثیر خود قرار می دهند بلکه منجر به پیشرفت یا رکود جامعه می شوند با انتخاب ناصحیح رنگ در مکان خود و بکارگیری نادرست آن در محیط های انسانی صدمات روحی شدیدی بر روی انسان وارد خواهد آمد . تصحیح املائی کودک با خودکار قرمز توسط معلم ، چراغ قرمز عامل هشدار دهنده برای رانندگان ، انتخاب رنگ سفید برای پاکت شیر ، استفاده از پوشش سفید در عالم پزشکی و لباس سبز برای بیماران همه و همه مویید این مطلب است که یک ارتباط تنگاتنگ بین نظام خلقت و طبیعت وجود دارد ولی در دنیایی ورای این طبیعت ، حقیقت چیز دیگری است حقیقتی که مولانا آن را اینگونه بیان می کند .

ندارد رنگ آن عالم ولی از تابه دیده چو نور از جام رنگ آمیز این سرخ و کبود آمد

مفهوم رنگ

رنگ یک انعکاس مرئی است که در اثر عبور یا انتشار یا بازتاب ترکیب رنگ ها توسط اشیاء بوجود می آید (طیبه بلوردی / ۱۳۸۷ / ص ۷۶) از دیدگاه علمی ثابت شده که همه رنگ ها از تشعشع های نور خورشید است و هر شی به میزان شفافیت و خاصیت خود پرتو ها را جذب و برخی را بازتاب می نماید . در نتیجه ما شی را به رنگ پرتو های بازتاب شده می بینیم . (آیت الهی / ص ۲۰) . وقتی می گوئیم « این کاسه قرمز است » معنای آن این است که آرایش مولکولی سطح آن چنان است که تمام امواج نوری را به جز قرمز جذب می کند . کاسه به خودی خود رنگ ندارد ؛ نور رنگ را بوجود می آورد . (یوهانس ایتن / ۱۳۹۱ / ص ۱۴) از سوی دیگر این پرتو ها با ترکیب شدن نور های دیگری را می سازند که بر یافته های مخروطی شکل اعصاب چشمی اثر می گذارد و سبب دیدن آن نور می شود . وقتی جسمی همه نور ها را باز تاباند سفید و زمانی که همه نور ها را جذب کند سیاه دیده می شود . (آیت الهی / ص ۲۰) .

در سال ۱۶۷۶ سر اسحاق نیوتن با استفاده از یک منشور بلورین مثلث القاعده ، نور سفید خورشید را به طیفی از رنگ تجزیه کرد . چنین طیفی شامل همه رنگ ها به جز ارغوانی است . آزمایش نیوتن چنین است نور خورشید از داخل شکافی عبور می کند و به روی منشور می تابد . در منشور ، اشعه ی نور سفید به طیفی از رنگ ها تجزیه می شود . این طیف یا نوار پیوسته ی رنگ ، از قرمز ، نارنجی ، زرد ، سبز ، آبی و بنفش تشکیل شده است . اگر این تصویر را به وسیله ی یک عدسی محدب متمرکز کنیم ، تجمع رنگ ها بار دیگر نور سفیدی مثل اول ایجاد می کند . (یوهانس ایتن / ۱۳۹۱ / ص ۱۳) . حاصل این سخن این که رنگ ، تاثیر فیزیولوژی بر شبکیه چشم است . گاهی نتیجه ماده رنگی است و گاهی در اثر شعاع نور ، رنگی می باشد و جذب نشدن یکی از طول موج های متفاوت طیف و دفع آن توسط جسم رنگ اشیاء را می سازد و تحریک سلول های عصبی چشم نسبت به رنگ های مختلف متفاوت است .

بررسی موضوع رنگ در مخلوقات

قرآن کریم کتاب خداوند حکیم هدیه آسمانی به زمین و بالا برنده رتبه انسان از خاک به افلاک و آراستن او به جمال ایزدی و کمال الهی و نشان دادن به انسان معجزات الهی را که از آب و خاک گلی به نهایت زیبایی می رویاند یا با درختان سرسبز بدن لخت و عریان زمین را می پوشاند یا با همین آب و خاک انواع انسان ها و حیوانات را با صور مختلف و رنگ های جور واجور بیافریند تا انسان به خودش آید و از این همه جمال وی را آگاه سازد که چگونه مدبری علیم و کردگاری عظیم این همه را با صور متعالی بیاراست و برای او پیامبران و اولیایی قرار داد تا انسان از این همه الطاف به خودش آید و خود را در کمال الهی مستغرق نماید تا در این صورت ضمن رهنمودن او به طریق الهی که همواره بوسیله اعمال نیکش صادر می گردد به جنتی بالاتر از همه این رنگ ها دست یابد .

متأسفانه در حال حاضر تفکرات انسان نسبت به تامل در ملکوت کم گشته انظار آ نان به محدوده زمین محدود ، پس نظر آنان به دیدن ماهواره اینترنت ، تلویزیون و ... محدود گشته است . و اگر تاملی در خلق نمایند می بینند تابلوی زیبای بزرگی در جلوی دیدگان آنان است که خالق سبحان به بهترین خلقت و برترین صنعت بیاراست . فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ (المومنون) (۱۴) . این صنعت وجدان را بوجد احساس را متعالی و روح انسان را تغذیه و در نفس انسان مسرت و نشاط بوجود می آورد . صُنِعَ اللَّهُ الْاَلَدِي اُنْقَنَ كُلُّ شَيْءٍ (النمل) (۸۸) . و در این تابلوی جادویی در یک سیرت تکوینی عجیبی رنگ ها مختلف گشته تا در نظم حیات و زندگانی یک منظر عالی سازند که این منظر را جز کسانی که دارای نفس با ذوق و عقل متدبر باشند درک نخواهند کرد . وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَالْوَالِدِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّعَالَمِينَ (الروم) (۲۲) . و قرآن کریم به انواع رنگ ها اشاره نمود .

۱- گیاهان : و اشاره نود به گل ها و سبزیجات و میوه جات دارای مختلف طعم و جنس و شکل و رنگ .

۲- کوه ها : به رنگ های مختلف در کوه ها به رنگ های سفید سیاه و قرمز و مابین آنها .

۳- مردم : و در آن ها سفید و سیاه و مابین آن ها

۴- حشرات : و آن شتر و گاو و گوسفند که مردم از آنان می خورند و می آشامند و اختلاف رنگ ها و شکل آنان را می بینند .

۵- حیوانات : و آن شتر و گاو و گوسفند که مردم از آنان می خورند و می آشامند و اختلاف رنگ و شکل آنان را می بینند .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيْضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٍ (فاطر) (۲۷) آیا ندیده‌ای که خدا از آسمان آبی فرود آورد و به [وسيله] آن میوه‌هایی که رنگهای آنها گوناگون است بیرون آوردیم و از برخی کوهها راهها [و رگه‌ها]ی سپید و گلگون به رنگهای مختلف و سیاه پر رنگ [آفریدیم] (۲۷) وَمِنَ النَّاسِ وَالذَّوَابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ (فاطر) (۲۸) و از مردمان و جانوران و دامها که رنگهایشان همان گونه مختلف است [پدید آوردیم] از بندگان خدا تنها دانایانند که از او می‌ترسند آری خدا ارجمند و آمرزنده است (۲۸)

۶- کشت : و او دارای طعم های مختلف و بو و منافع و رنگ هایی از گندم و جو و برنج و عدس و ... است .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنَابِيعٌ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهِيَجُ فِتْرَاهُ مُصْفًى ثُمَّ لَيَأْتِيَهُ لَقَوْمٌ يَنْفَكُرُونَ ذَلِكَ لَذِكْرَى لِيَأُولِي الْأَلْبَابِ (الزمر) (۲۱) مگر ندیده‌ای که خدا از آسمان آبی فرود آورد پس آن را به چشمه‌هایی که در [طبقات زیرین] زمین است راه داد آنگاه به وسیله آن کشتزاری را که رنگهای آن گوناگون است بیرون می‌آورد سپس خشک می‌گردد آنگاه آن را زرد می‌بینی سپس خاشاکش می‌گرداند قطعا در این [ادگرگونیها] برای صاحبان خرد عبرتی است (۲۱) .

۷- عسل : او شهد گل ها است و طعم های آن ها که از زنبور به رنگ های سفید ، قرمز و زرد بدست می آید .

ثُمَّ كَلِمَ مِنْ كُلِّ النَّمَرَاتِ فاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (۶۹) سپس از همه میوه‌ها بخور و راههای پروردگارت را فرمانبردارانه پیروی [آنگاه] از درون [شکم] آن شهدی که به رنگهای گوناگون است بیرون می‌آید در آن برای مردم درمانی است راستی در این [زندگی زنبوران] برای مردمی که تفکر می‌کنند نشانه [قدرت الهی] است (۶۹)

رنگ در قرآن کریم

قرآن کریم به صورت کاملاً فنی در مبحث رنگ وارد شده و در بیست مورد به صورت مستقیم و از چندین مورد به صورت غیر مستقیم از رنگ ها و تاثیر آن ها در نفس انسان و آگاهی بخش بودن آنان برای هر انسان خردمند نام برده است .

الف (رنگ سفید

این رنگ بر وضوح و تقوی و جمال دلالت دارد و به مانند صفحه سفید خالی می ماند که باید داستانی روی آن نوشت (دکتر ماکس لوشر / ۱۳۷۲ / ۹۷) در قرآن به صورت ذیل آمده است .

۱- شناخت ابتدای روزه گرفتن

وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتَمُوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ (البقره) (۱۸۷) و بخورید و بیاشامید تا رشته سفید بامداد از رشته سیاه [شب] بر شما نمودار شود سپس روزه را تا [فرا رسیدن] شب به اتمام رسانید و در حالی که در مساجد معتکف هستید [با زنان] درنمایید این است حدود احکام الهی پس [زندهار به قصد گناه] بدان نزدیک نشوید این گونه خداوند آیات خود را برای مردم بیان می‌کند باشد که پروا پیشه کنند (بقره) (۱۸۷) .

که این در حقیقت به سفیدی یا خط سفید رنگ صبح صادق است و خط سیاه نشاگر شب است که هر چه به طرف صبح نزدیک تر شده خط سفید بزرگ تر و خط سیاه را در پرده سفید خود می پوشاند .

۲- چشمان حضرت یعقوب (ع)

در سوره یوسف آمده که حضرت یعقوب (ع) چشمان خود را از فراغ یوسف از دست داده و چشمانش به سفیدی گراییده ولیکن خداوند با رحمت و قدرت خویش بینایی او را به او باز گردانیده .

وَتَوَلَّىٰ عَنْهُمْ وَقَالَ يَا أَسْفَىٰ عَلَىٰ يُوسُفَ وَأَبْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ (يوسف) (۸۴) و از آنان روی گردانید و گفت ای دریغ بر یوسف و در حالی که اندوه خود را فرو می خورد چشمانش از اندوه سپید شد (یوسف) (۸۴) .

و این رنگ در چشمان انسان های کور کریه و نا پسند می باشد . کما اینکه در حدیث نبوی آمده است که زنی به نام ام ایمن به نزد پیامبر آمد و به ایشان گفت که همسرم شما را دعوت نموده است . پیامبر به مزاح فرمود همسرت چه کسی است ؟ آیا او همان است که در چشمانش سفیدی وجود دارد . ام ایمن گفت به خدا قسم در چشمان همسرم سفیدی وجود ندارد پیامبر گفت : هیچکس نیست که در چشمانش سفیدی وجود نداشته باشد .

۳- دست حضرت موسی (ع) :

خداون به حضرت موسی (ع) دستور داد که دستش را در جیبش قرار دهد و پس از آن دست مانند آینه ای که از هر طرف نور تابیده شده باشددبه سفیدی گراییده و این یکی از معجزاتی بود که به فرعون و فرعونیان نشان داد . و خداون ۴ مرتبه در ۴ سوره از آن نام برده است .

وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجَ بَيْضًا مِنْ غَيْرِ سُوءٍ فِي تِسْعِ آيَاتٍ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ (النمل) (۱۲) و دستت را در گریبان کن تا سفید بی عیب بیرون آید [اینها] از [جمله] نشانه‌های نه‌گانه‌ای است [که باید] به سوی فرعون و قومش [بب ری] زیرا که آنان مردمی نافرمانند (نمل) (۱۲)

اسْلُكْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجَ بَيْضًا مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَأَضْمُمْ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذَانِكَ بُرْهَانَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَأِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ (القصص) (۳۲) دست خود را به گریبان ببر تا سفید بی گزند بیرون بیاید و [برای رهایی] از این هراس بازویت را به خویشتن بچسبان این دو [نشانه] دو برهان از جانب پروردگار تو است [که باید] به سوی فرعون و سران [کشور] او [ببری] زیرا آنان همواره قومی نافرمانند (۳۲)

وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ (الاعراف) (۱۰۸) و دست خود را از گریبان [بیرون کشید و ناگهان برای تماشاگران سفید او درخشنده] بود (اعراف) (۱۰۸)

وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ (الشعراء) (۳۳) و دستش را بیرون کشید و بناگاه آن برای تماشاگران سفید می نمود (الشعراء) (۳۳)

۴- کوه های زمین

در قرآن کوه ها به صورت رنگارنگ توصیف شده اند و تعداد زیادی از کوه ها سفید رنگ اند . در سنگ و و رگه ها و قله های آنها سفیدند که بازتاب ساطع از آنها چشم ها را خیره می سازد .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيْضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٍ (فاطر) (۲۷)
آیا ندیده‌ای که خدا از آسمان آبی فرود آورد و به [وسیله] آن میوه‌هایی که رنگهای آنها گوناگون است بیرون آوردیم و از برخی کوهها راهها [و رگه‌های] سپید و گلگون به رنگهای مختلف و سیاه پر رنگ [آفریدیم] (فاطر) (۲۷)

۵- صورت مومنین در روز قیامت

در این روز سخت و پر حادثه صورت انسان‌ها به دو رنگ سفید و سیاه در می‌آید. پس کسانی که صورت آنان سفید شود شادمان و نجات می‌یابند و از اهل جنت‌اند. و رنگ سفید در صورت مومنان علامت نورانی بودن و صفای آنان و شادمانی و انبساط و دوری از حزن و ترس می‌باشد.

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ (۱۰۶) [در آن] روزی که چهره‌هایی سپید و چهره‌هایی سیاه گردد اما سایه‌روبان [به آنان گویند] آیا بعد از ایمانتان کفر ورزیدید پس به سزای آنکه کفر می‌ورزیدید [این] عذاب را بچشید (آل عمران) (۱۰۶) وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (۱۰۷) و اما سپیدروبان همواره در رحمت خداوند جاویداند (آل عمران) (۱۰۷)

۶- کاس اهل بهشت

صورت اهل بهشت سفید و نورانی در یک نعمت پایدار از لذت و کامیابی است و از آن لذت کاس شرابی است که تلالو سفیدی آن چشم را خیره می‌نماید.

و آنکه در داد جامی که از شرابش بر فلک زهره در رقص آمد و بر بط زنان می‌گفت نوش و این شراب بوسیله زیبا رویانی داده می‌شود که پس از نوشیدن آنان سرمست از جام الهی گشته به شراب و طعام جنت الهی روی می‌آورند.

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِّنْ مَّعِينٍ (۴۵) با جامی از باده ناب پیرامونشان به گردش در می‌آیند (۴۵) بَيِّضَاءَ لَذَّةً لِلشَّارِبِينَ (۴۶) [باده‌ای] سخت‌سپید که نوشندگان را لذتی [خاص] می‌دهد (۴۶) لَهَا فِيهَا عَوْلٌ وَلَهَا هُمْ عَنْهَا يُنَزَّلُونَ (۴۷) نه در آن فساد عقل است و نه ایشان از آن به بدمستی [و فرسودگی] می‌افتند (۴۷) وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ عِينٌ (۴۸) كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ (الصافات) (۴۹) و نزدشان [دلبرانی] فروهشته‌نگاه و فراخ‌دیده باشند (۴۸) [از شدت سپیدی] گویی تخم شتر مرغ [زیر پر اند] (الصافات) (۴۹-۴۵)

نگارا جسمت از جان آفریدند زبوی کفرت ایمان آفریدند

جمال یوسف مصری شنیدی تو را خوبی دو چندان آفریدند

غباری از سر کوی تو برخواست وز آن گل خاک رضوان آفریدند

سراپایم فدایت باد و جان هم که سر تا پایت از جان آفریدند

ب) رنگ سیاه

و این رنگ دلالت بر ظلمت و جهل و پشیمانی دارد. سیاه نمایانگر مرز مطلقی است که در فراسوی آن زندگی متوقف می گردد. (دکتر ماکس لوشر / ۱۳۷۳ / ۹۷)

۱- شناخت ابتدای روزه گرفتن

گفته شد که ابتدای روزه گرفتن زمانی است که خطی سفید در پرده سیاه شب طلوع نماید و تا آن زمان روزه دار می تواند بخورد و بیاشامد. و سیاهی شب موحش است و غیر مونس در این سیاهی حشرات موذی و جن ها و مجرمان به فعالیت می پردازند. بنابراین این روح انسان از این رنگ بیزار است.

... وَكَلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصَّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ... (بقره) (۱۸۷) ... و بخورید و بیاشامید تا رشته سپید بامداد از رشته سیاه [شب] بر شما نمودار شود سپس روزه را تا [فرا رسیدن] شب به اتمام رسانید ... (بقره) (۱۸۷)

۲- کوه های زمین

و از کوه ها تعدادی بر اثر عوامل جوی چون آتشفشان سیاه رنگ بوده که اینها باعث تحقیق دانشمندان علوم جغرافیا و محیط زیست و همچنین ادیبان و دانشمندان و هنرمندان گشته است. و این سیاهی بیشتر در کوه های مکه به چشم می خورد و بعضی از آنها سیاهتر بوده و به غرابی (نام کلاغ به زبان عربی غراب می باشد) یعنی سیاه پر رنگ معروف گشته اند.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيْضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٍ (فاطر) (۲۷) آیا ندیده ای که خدا از آسمان آبی فرود آورد و به [وسيله] آن میوه هایی که رنگهای آنها گوناگون است بیرون آوردیم و از برخی کوهها راهها [و رگه ها]ی سپید و گلگون به رنگهای مختلف و سیاه پر رنگ [آفریدیم] (۲۷)

۳- صورت دختر دادگان

و اینها از کفار قریش بودند که هر گاه پیام فرزند دختر داشتن به آنان می رسید از شدت حزن و غم و اندوه صورت آنان به سیاهی می گرایید. تعجب این است که آنان دختران را به خدا منسوب می نمودند و می گفتند که ملائکه دختران خداوند اند. در صورتیکه خود از آنها عار داشتند و متاسفانه این سیرت تا حال حاضر در بعضی از اقوام موجود است. پیامبر در رابطه با فرزند دختر فرمود: هر کس را خداوند دختری بدهد و او را تامین و تربیت نیک نماید آن دختر در ورودش به جهنم برای او سپری خواهد شد.

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ (النحل) (۵۸) و هر گاه یکی از آنان را به دختر مژده آورند چهره اش سیاه می گردد در حالی که خشم [و اندوه] خود را فرو می خورد (النحل) (۵۸)

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ (الزخرف) (۱۷) و چون یکی از آنان را به آنچه به [خدای] رحمان نسبت می دهد خبر دهند چهره او سیاه می گردد در حالی که خشم و تاسف خود را فرو می خورد (الزخرف) (۱۷)

۴- صورت کافران در روز قیامت

کافران و منافقین که قلوب آنان مملو از کفر و ظلمت و نفاق و حقد و جرائم بوده در قیامت نور صورتشان خاموش و سیاهی ظلمت بر صورت آنان سایه می افکند و آنان به هول روز قیامت و آتش جهنم که در آینده ای نزدیک در آن فرو می روند نظر افکنده و بیقرار به هر سویی می روند.

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌُ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌُ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ (آل عمران) (۱۰۶)
[در آن] روزی که چهره‌هایی سپید و چهره‌هایی سیاه گردد اما سیاهرویان [به آنان گویند] آیا بعد از ایمانتان کفر ورزیدید پس به سزای آنکه کفر می‌ورزیدید [این] عذاب را بچشید (آل عمران) (۱۰۶)

ج) رنگ قرمز

این رنگ رنگی است که آتشی را در روح انسان شعله ور می سازد (دکتر ماکس لوشر / ۱۳۷۳ / ۸۷) . یک بار و با صراحت در قرآن آمده است .

۱- این رنگ در کوه ها متجلی گشته که اگر انسان با بصیرت به آن کوه بنگرد عظمت خالق را در ذرات آفرینش می بیند .

دل هر ذره ای که بشکافی آفتابیش در میان بینی

و عجیب این است که این رنگارنگ بودن طبیعت در قرآن از گیاهان شروع شده به کوه ها ختم می شود و اگر بیننده ای به رنگ های سنگ کوه ها نظر کند در می یابد که چگونه این رنگ ها در سنگ ها متجلی می شوند و کوه با عظمتی را رنگارنگ می آفرینند و این احساس زیبایی خدا گونه ای به انسان دانا می بخشد . (بیدل قطب)

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيْضٌ وَخُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٌ (فاطر) (۲۷)
آیا ندیده‌ای که خدا از آسمان آبی فرود آورد و به [وسیله] آن میوه‌هایی که رنگهای آنها گوناگون است بیرون آوردیم و از برخی کوهها راهها [و رگه‌ها]ی سپید و گلگون به رنگهای مختلف و سیاه پر رنگ [آفریدیم] (فاطر) (۲۷)

د) رنگ سبز :

این رنگ در طبیعت دلالت بر نشو و نما در دنیا و سعادت و کامیابی در آخرت دارد . و قرآن کریم در چند مورد از آن به صورت مستقیم نام برده است .

۱- نمای زمین

خداوند به زمین خشک و عاری از حیات ، قطرات باران را رسانیده پس زمین تکان خورده و در دامان او نباتات رویانیده می شوند بنابراین زمین جامه ای سبز گونه به خود می پوشاند که از این لباس تمامی انسان ها و حیوانات و پرندگان و حشرات بهره می برند .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ (الحج) (۶۳)
آیا ندیده‌ای که خدا از آسمان آبی فرو فرستاد و زمین سرسبز گردید آری خداست که دقیق و آگاه است . (الحج) (۶۳)

۲- گیاهان زمینی

و از نشانه های خداوند و دلیل قدرتش این است که در آب آسمان گیاه و درخت را رویانده آن را به رنگی سبز که رمزی برای زندگانی و برکت است در آورده و این رنگ را به شکل های مختلف و طعم ها و بو ها و رنگ ها در می آورد و سپس باغ و بوستان و باغ های زیتون و انار و انگور از آن خارج می گردد .

وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِن طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّاتٍ مِّنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ انظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ إِنَّ فِي ذَلِكُمْ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ (الانعام) (۹۹) و اوست کسی که از آسمان آبی فرود آورد پس به وسیله آن از هر گونه گیاه برآوردیم و از آن [گیاه] جوانه سبزی خارج ساختیم که از آن دانه های مترامی برمی آوریم و از شکوفه رخت خرما خوشه هایی است نزدیک به هم و انیزاً باغهایی از انگور و زیتون و انار همانند و غیر همانند خارج نمودیم به میوه آن چون ثمر دهد و به [طرز] رسیدنش بنگرید قطعا در اینها برای مردمی که ایمان می آورند نشانه هاست (الانعام) (۹۹)

الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِّنْهُ تُوقِدُونَ (يس) (۸۰) همو که برایتان در درخت سبزه فام آخگر نهاد که از آن اچون نیازتان افتد آتش می افروزید (يس) (۸۰)

۳- سنابل (با مفهوم خوشه های گندم) در خواب پادشاه

و آن پادشاه مصر بود که یوسف صدیق را به زندان افکند . او در خواب دید که هفت گاو لاغر هفت گاو نر و هفت خوشه گندم سبز را می خورند و چون کسی قدرت تفسیر آن خواب را نداشت بنا به معرفی یکی از خدمه پادشاه که قبلا هم سلولی حضرت یوسف بود و آزادی خود را از زندان بنا بر تفسیر خواب دوستش توسط حضرت یوسف دیده بود حضرت یوسف آن هفت خوشه سبز را هفت سال زندگی پر از نعمت تفسیر نمود .

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعَ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ الْأَفْتُونِ فِي رُؤْيَايَ إِن كُنْتُمْ لِلرُّؤْيَا تَعْبُرُونَ (يوسف) (۴۳) و پادشاه [مصر] گفت من [در خواب] دیدم هفت گاو قربه است که هفت [گاو] لاغر آنها را می خورند و هفت خوشه سبز و [هفت خوشه] خشکیده دیگر ای سران قوم اگر خواب تعبیر می کنید در باره خواب من به من نظر دهید (يوسف) (۴۳)

۴- لباس های اهل بهشت

آن لباس ها صنعت خدایی هستند که در نهایت زیبایی و حسن و جمال اند . و آن دو نوع است سندس و استبرق و رنگ آنها سبز زرد گونه است که به آنها لذت و سرور عطا می نماید و در دست های آنان جام هایی از طلا و نقره و لؤلؤ قرار گرفته و در کنار خانه های آنان نهر های نعمت الهی جاری می باشند .

أُولَئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُخَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِّن سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِنِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ نِعْمَ الثَّوَابُ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَعًا (الكهف) (۳۱) آنانند که بهشتهای عدن به ایشان اختصاص دارد که از زیر [قصرها]شان جویبارها روان است در آنجا با دستبندهایی از طلا آراسته می شوند و جامه هایی سبز از پرنیان نازک و حریر ستبر می پوشند در آنجا بر سریرها تکیه می زنند چه خوش پاداش و نیکو تکیه گاهی (الكهف) (۳۱)

عَالِيَهُمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَخَلُّوا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا (الانسان) (۲۱) [بهشتیان را] جامه‌های ابریشمی سبز و دیبای ستر در بر است و پیرایه آنان دستبندهای سیمین است و پروردگارشان باده‌ای پاک به آنان می‌نوشاند (الانسان) (۲۱)

۵- متکای اهل بهشت

آنان به متکای سبزی که به انواع زینت‌ها و نقش‌ها و رنگ‌ها تزئین یافته است تکیه می‌نمایند.

مُتَكِّينَ عَلَى زُرْفٍ خُضْرٍ وَعَبَقْرَى حَسَنٍ (الرحمن) (۷۶) بر بالش سبز و فرش نیکو تکیه زده‌اند (الرحمن) (۷۶)

ه) رنگ زرد

صفات اصلی رنگ زرد عبارتند از روشنی، بازتاب، درخشان و شادمانی زود گذر. این رنگ اکثرا برای پژمردگی و از بین رفتن و در سه مورد در قرآن به کار رفته است.

۱- نباتات زمینی

تغییر رنگ گیاهان از سبزی به زرد شدن برای عبرت و موعظه و تفکر انسان آفریده شده است. پس این آبی که از آسمان به زمین می‌بارد و گیاهانی را به شکلی سبز گونه در آورده که نظر هر انسان را به خود جلب می‌نماید پس از مدتی گیاه زرد شده سپس شکننده می‌گردد و شاخه‌های سبک، خشک و متلاشی شده آنان به وسیله باد پراکنده می‌گردد و این مثال عمر انسان است.

اعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ زِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ مُمْضِرًا ثُمَّ يَكُونُ حُطَامًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ (الحديد) (۲۰) بدانید که زندگی دنیا در حقیقت بازی و سرگرمی و آرایش و فخرفروشی شما به یکدیگر و فزون‌جویی در اموال و فرزندان است [مثلاً آنها] چون مث‌ل بارانی است که کشاورزان را رستنی آن [باران] به شگفتی اندازه‌د سپس [آن کشت] خشک شود و آن را زرد بینی آنگاه خاشاک شود و در آخرت دنیا پرستان را [عذابی سخت است و] مؤمنان را [از جانب خدا آمرزش و خشنودی است و زندگانی دنیا جز کالای فریبنده نیست (الحديد) (۲۰)]

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنَابِيعٌ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُّخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ حُطَامًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرَى لِيَأُولِي الْأَلْبَابِ (الزمر) (۲۱) مگر ندیده‌ای که خدا از آسمان آبی فرود آورد پس آن را به چشمه‌هایی که در اطبقات زمین است راه داد آنگاه به وسیله آن کشتزاری را که رنگهای آن گوناگون است بیرون می‌آورد سپس خشک می‌گردد آنگاه آن را زرد می‌بینی سپس خاشاکش می‌گرداند قطعا در این [دگرگونیها] برای صاحبان خرد عبرتی است (الزمر) (۲۱)

وَلَمَّا أَرْسَلْنَا رِيحًا فَرَأَوْهُ مُّضْفَرًا لَّظَلُّوا لَأَنْظُرُوا مِنْ بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ (الروم) (۵۱) و اگر بادی [آفت‌زا] بفرستیم و [کشت‌خود را] زرد شده ببینند قطعا پس از آن کفران می‌کنند (الروم) (۵۱)

۲- گاو بنی اسرائیل

قوم بنی اسرائیل در جریان کشته ای از خودشان به خصومت و تهمت به یکدیگر پرداختند . برای حل این مشکل به حضرت موسی (ع) روی آوردند ، حضرت به آنان دستور کشتن گاو را نمود . آنان نیز آن گاو را بعد از جدال زیادی کشتند و وقتی خون آن را به روی مقتول زدند آن مقتول به اذن خداوند زنده شد و قاتل خویش را معرفی نمود .

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْثُهَا قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقْعِ لَوْثُهَا تَسُرُّ النَّاطِرِينَ (البقره) (۶۹) گفتند از پروردگارت بخواه تا بر ما روشن کند که رنگش چگونه است گفت وی می فرماید آن ماده گاو است زرد یکدست و خالص که رنگش بینندگان را شاد می کند (البقره) (۶۹)

رنگ زرد این گاو باعث سرور در چشم بیننده می شود .

۳- شراره های جهنم

و این آیه تشبیهی است از آتش جهنم که شراره های جهنم را مانند قصری بزرگ تشبیه نموده است . پس چگونه است حال آتش سوزان جهنم ؟

إِنَّهَا تَرْمِي بِشَرِّ كَالْقَاصِرِ (۳۲) [دوزخ] چون کاخی [بلند] شراره می افکند (۳۲) كَأَنَّهُ جِمَالَتٌ صُفْرٌ (۳۳) گویی شترانی زرد رنگند (۳۳) وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ (۳۴) آن روز وای بر تکذیب کنندگان (۳۴) (المرسلات ۳۲-۳۴)

(و) رنگ آبی

این رنگ یکی از رنگ های اولیه می باشد که مساحت و بزرگی را در چشم بیننده ایجاد می نماید این رنگ فشار خون ، نبض و تنفس را کاهش می دهد . این رنگ یک بار و به صورت ذیل در قرآن آمده است :

۱- صورت مجرمین در روز قیامت

شاید مراد از این آیه این است که انسان را دعوت می نماید دیدش از نوک بینی بالا تر رفته به متعالی نظر افکند . ولی در این آیه علامتی است که دلالت بر مجرمین می نماید که این رنگ صورت های آنان را تغییر داده با رنگ سیاه متحد گشته آنان را به منظری بسیار کریه و زشت معرفی می نماید . بعد از آنکه در عالم دنیا به انواع لذت های دنیوی و انواع تجاوز به حقوق دیگران آلوده گشته اند .

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي السُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا « طه » (۱۰۲) [همان] روزی که در صور دمیده می شود و در آن روز مجرمان را کبود چشم برمی انگیزیم « طه » (۱۰۲)

نتیجه گیری

کلام خداوند بس عظیم و بی انتها است . قرآن که معجزه آخرین پیامبر وحی است دریایی از علوم الهی است که گوهر های مختلف علوم نیز در آن پنهان است (کتاب مکتون لا یمسه الا المطهرون) این کتاب بر سینه پاک و مطهری نازل و جا خوش نمود که صاحب آن سینه چنان علمی را به شاگردش آموخت که از یک هزارم باب آن هزار باب پدیدار گردید . این کتاب که خود معجزه است معجزه های بسیار زیادی را در خود حمل

نموده است یکی از این معجزات، موضوع رنگ ها می باشد. قرآن این مبحث را تا نصفه های خود مطرح و در نیمه دومش هیچ گونه ذکری از این مبحث نمی آورد که این رویه نیز جای تامل دارد. خداوند که خود را نور السماوات و الارض نام برده است نور را به رنگ های مختلف درآورده به رویت انسان می رساند و سپس سه رنگ اصلی زرد، قرمز و آبی را معرفی نموده، از سپیدی که رنگ آرامش است ده بار نام می برد رنگ قرمز را نشانه جلب توجه و بیقراری و غیر قابل تحمل معرفی می نماید. و پس از معرفی آن در جهان آفرینش جهنم را به این رنگ توصیف می نماید.

سیاه را به رنگ ظلمت معرفی و از آن نام می برد. و از آبی به رنگ حسادت و رنگ صورت کافران در روز قیامت نام می برد. زرد را گاهی مایه مسرت و گاهی مایه ناراحتی و یاس معرفی می نماید. سبز را رنگ آرامش و پایداری و بقا معرفی نموده و سپس در عالم آفرینش درخت های سرسبز را برای آرامش و زینت بالاترین مخلوقش قرار می دهد. و نهایتاً یک رنگی را بی رنگی است برای خود برگزیده و آنرا لباس تقوی و کمال برای اشرف مخلوقش قرار می دهد (صیغه الله)

در قرآن آمده است که :

آب عامل اساسی است در تکوین اشیا و رنگ آنها (و جعلنا من الماء کل شی) .

اختلاف رنگ ها در تمامی مخلوقات و موجودات وجود دارد .

در قرآن ۲۷ مرتبه به صورت مستقیم و در چندین مورد به صورت غیر مستقیم از سه رنگ اصلی زرد، قرمز و آبی و از رنگ های دیگر سیاه و سفید و سبز نام برده می شود .

آیات قرآن دانشمندان را به شناخت این نشانه عظیم الهی بر حسب تدبیر در زیبایی دعوت می نماید .

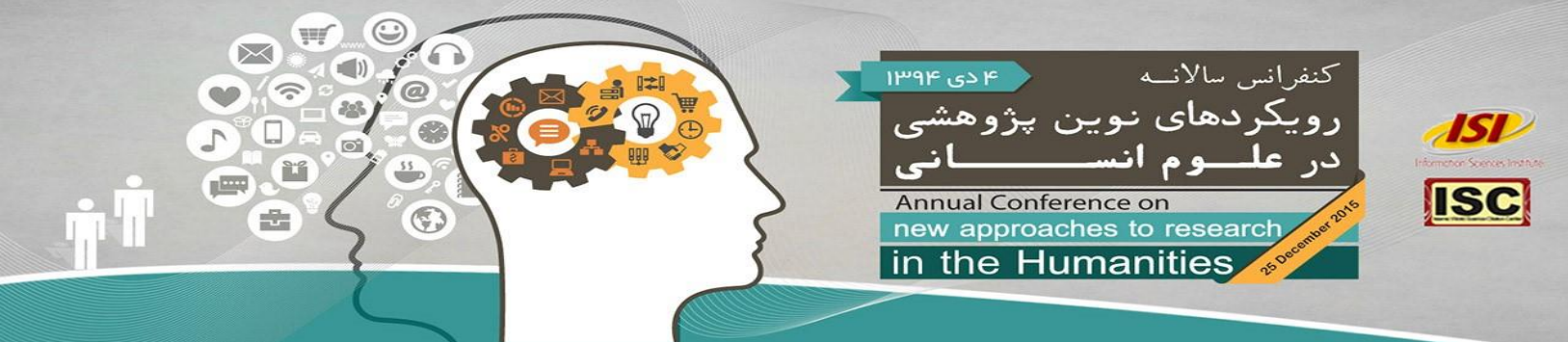
شاید این مبحث شبیه به آن واقعیتی باشد که در نهج البلاغه آن شاگرد پیامبر که یکی از دوستان حضرت علی (ع) که همام نام داشت و سر تا پایش از معرفت موج می زد به خدمت امام رسیده و از ایشان تقاضای توصیف متقین را به صورتیکه بتواند آنها را احساس کند می نماید (صف الی المتقین کانی اراهم) یعنی اوصاف متقین را از آن عالمی که فرشتگان آنها را می شناسند و پیش خداوند همواره به نیکی از آنان یاد می کنند از آن عالم تنزل داده به جایگاه حسی آورده تا او بتواند آنها را احساس نماید . امام امتناع می ورزد ولی سر انجام با اصرار همام امام شروع به توصیف اوصاف والای متقین می کند ناگهان همام ناله ای کشیده و جان به جان آفرین تسلیم می نماید .

لحظه ای با تو بگفتم غم دل ترسیدم / که دل آزرده شوی ورنه سخن بسیار است .

فهرست منابع:

اصغری نژاد، محمد / مقاله پژوهشی پیرامون رنگ در اسلام

ایتن، یوهانس / هنر رنگ ایتن / ۱۳۹۱ / مترجم عربعلی شروه / تهران / انتشارات یساولی .

بلوردی ، طیبه / رنگ ها و پیام ها در قرآن / ۱۳۸۷ / نشریه مشکات / تهران / شماره ۸۷

پهلوان حسین ، اکرم / پژوهشی پیرامون رنگ در اسلام / ۱۳۸۷ / دو فصلنامه علمی تخصصی حدیث اندیشه / تهران / شماره ششم

رستم نژاد ، دکتر مهدی / مقاله اعجاز رنگ ها در قرآن

قرآن کریم

کتاب سال تصویر گران / ۱۳۸۵ و ۱۳۸۴

کشفی ، سید محمد جواد / مقاله نگاهی به مقوله رنگ در قرآن (قسمت دوم)

لوشر ، ماکس / روانشناسی رنگ ها / مترجم ویدا ابی زاده / انتشارات درسا / ۱۳۷۹

قائمی ، مرتضی / جمالیات اللون فی القرآن الکریم / السنه الحادیه عشر / آفاق الحضاره الاسلامیه / العدد واحد و عشرون

أشرف فتحی ، عبد العزیز / الإعجاز فی الکون / السنه الحادیه خمسہ / کلیة التربية بالإسماعیلیة

الطبری ، أبو جعفر محمد بن جریر / ۱۹۹۲ م / جامع البیان فی تأویل القرآن / بیروت / دار الکتب العلمیة، ۴۰۹/۱۰

Archive of SID